

Het Tijdschrift van de Raad

n^r 22

Maart 2017

Periodieke publicatie van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

www.esr.brussels

DOSSIER:
De buitenlandse
handel in het
Brussels
Hoofdstedelijk
Gewest

Inhoudsopgave

3 Woord vooraf

In de kijker

- 4 | Ontwerp van gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO)
- 4 | Volgend debat van de Raad op het EESC
- 4 | Colloquium van 8 juni 2017

Dossier

- 5 | De buitenlandse handel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Focus

- 17 | Perinatale gezondheid: ongelijkheden van bij de geboorte
- 18 | Brussel zal weldra zijn Beroepenpunt hebben

De Adviezen van de Raad

- 21 | Uitgebracht tussen 24 november 2016 en 15 februari 2017

De Debatten van de Raad

- 23 | Jean-Olivier Collinet: Een eigen job creëren in Brussel : het voorbeeld van de vzw JobYourself in Brussel
- 25 | Xavier Dehaibe: Toename van de bevolking, uitbreiding van de gezinnen en woongelegenheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Nieuws in het kort

- 27 | Jobkwaliteit in België in 2015
- 27 | Mixity.brussels 2017

Publicaties

- 28 | Demografische vooruitzichten 2016-2060 - Bevolking en huishoudens
- 28 | Analyse van de tewerkstelling en van de knelpuntberoepen in Brussels grootstedelijk gebied

Vluchten boven Brussel: de Economische en Sociale Raad laat de zaken vooruitgaan en stelt oplossingen voor!

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft zijn beslissing bekendgemaakt om een einde te stellen aan de tolerantie, die het tot op heden inzake de controle op de naleving van zijn besluit Geluidshinder (1999) hanteerde. Tot tweemaal toe heeft de Vlaamse Regering de zaak bij het Overlegcomité aanhangig gemaakt, zodat deze Brusselse beslissing pas eind april 2017 van kracht zou kunnen worden. Ter herinnering, op Brussels Airport zijn ongeveer 260 ondernemingen actief die aan in totaal ongeveer 20.000 personen werk bieden (waarvan 3.000 Brusselaars, als men op de cijfers van de luchthaven mag afgaan). Indien deze cijfers worden bevestigd, maakt dit van de luchthaven, in de ruime zin, het belangrijkste gebied voor de privé-tewerkstelling van Brusselaars buiten het Brussels Hoofdstedelijk Gewest...

Hoe kan men in dit complexe dossier van de vluchten boven Brussel ervoor zorgen dat de verzuchtingen van de verschillende betrokken actoren worden gehoord en nader tot elkaar worden gebracht?

Philippe Van Muylder, Voorzitter van de ESRBHG:

Wat we moeten doen, is ertoe komen om economie, tewerkstelling en levenskwaliteit met elkaar te verzoenen. Men kan het de economische operatoren (zoals Brussels Airport Company) uiteraard niet kwalijk nemen dat ze opkomen voor hun ontwikkeling en aan de werknemers om op te komen voor het behoud van hun werk. Evenmin kan men het de bewoners van Brussel, onder soms zware levensomstandigheden, kwalijk nemen dat ze meer rust willen, en dan vooral 's nachts. Dit dossier sleept nu al bijna 20 jaar aan. Daarom heeft de Brusselse Economische en Sociale Raad een evenwichtige oplossing willen voorstellen.

Welke verwachtingen heeft de Raad?

Philippe Van Muylder:

We vragen dat er een strikte werkkalender zou worden aangenomen tijdens de volgende vergaderingen van het Overlegcomité, dat de instantie is die met het vaststellen van de oplossingen is belast.

En concreet stellen we voor om :

- 1) de procedures die 's nachts van kracht zijn tot 7 u. 's morgens uit te breiden, meer bepaald voor wat het gebruiksschema van de pistes en de routes betreft;
- 2) het Masterplan van Brussels Airport te ondersteunen, dat voorziet om vluchten boven de dichtstbevolkte gebieden te voorkomen (zonder echter afbreuk aan de verkeerscapaciteit van de luchthaven te doen);
- 3) het nachtelijk verbod op de luidste vliegtuigen op basis van nauwgezette en overlegde criteria te versterken;
- 4) en om de "Ringweg" zoveel mogelijk te reactiveren.

Wat zijn, naast deze vier voorstellen, de andere acties die zouden moeten worden ondernomen?

Philippe Van Muylder:

In dit dossier vragen de Brusselaars vooral transparantie en objectiviteit. In die zin zou de instelling van een softwareprogramma aan de hand waarvan de luchtverkeersleiders van Belgocontrol de banen voor het landen en opstijgen van vliegtuigen kunnen kiezen, een onmiskenbare vooruitgang zijn. Ander belangrijk voorstel: de instelling van een onafhankelijk Interfederaal instituut voor controle (van procedures en overlast), dat met een rol op het vlak van preventie/ beheer van conflicten is belast.

Vandaag verklaren luchtvaartmaatschappijen vooral op zoek te zijn naar rechtszekerheid. Wat denkt u hiervan?

Philippe Van Muylder:

Ik begrijp dit. Iedereen ziet onmiddellijk de absurditeit in van een situatie waarbij een luchtvaartmaatschappij financieel zou worden gestraft voor het overschrijden van een geluidsnorm boven een gewestelijk grondgebied, terwijl ze, hypothetisch gesproken, alle bevelen van de "controletoren" nauwgezet zou hebben opgevolgd. Het zou echter volkomen misplaatst zijn om hieruit als direct gevolg te trekken dat het, alles in aanmerking genomen, "zou volstaan" dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou afzien van zijn milieubeslissing (of deze zou "versoepelen"), om de tewerkstelling te vrijwaren. Een dergelijk standpunt zou geen rekening houden met de situatie in al haar complexiteit! We zijn ervan overtuigd dat de effectieve toepassing van alle hier geformuleerde voorstellen het Brussels Gewest in een zodanige positie zou brengen, dat het de inning van geldboetes kan laten varen. We geven de voorkeur aan een dergelijk scenario, dat een win-winscenario en een echte succesvolle uitweg is...

Het advies *Vluchten boven Brussel* kan op onze website, www.esr.brussels, in de rubriek *Laatste adviezen* worden geraadpleegd.

In de kijker

Ontwerp van gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO)

Het ontwerp van gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO) werd van 13 januari tot 13 maart 2017 aan een openbaar onderzoek onderworpen. Het is in dit kader dat de Raad een omstandig advies heeft uitgebracht over de vier pijlers die de territoriale visie van het Gewest tegen 2025 en 2040 vormen:

- Pijler 1 - Het Grondgebied mobiliseren om nieuwe wijken te ontwikkelen en een ambitieuze woningproductie te bereiken;
- Pijler 2 - Het grondgebied mobiliseren voor de ontwikkeling van een aangename, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving;
- Pijler 3 - Het grondgebied mobiliseren voor de ontwikkeling van de stedelijke economie;
- Pijler 4 - Het Grondgebied mobiliseren om van mobiliteit een ontwikkelingsfactor te maken voor duurzame stadsontwikkeling.

U kan van het geheel van de opmerkingen van de Raad over dit ontwerp van GPDO kennis nemen op onze internetsite, in de rubriek "laatste adviezen".

Volgend debat van de Raad op het EESC

De Raad heeft het genoegen om u uit te nodigen voor zijn debat "*Heeft Europa nog een toekomst?*", met als sprekers de heer **Herman Van Rompuy**, Voorzitter van het European Policy Centre, en de heer **Alain Hutchinson**, Brussels regeringscommissaris bij Europa en de internationale instellingen.

Dit evenement zal doorgaan op donderdag 27 april 2017, van 12 tot 14 uur, op het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) te Brussel.

Wij nodigen u alvast uit om de datum van 27 april 2017 vast te leggen.

Save the Date: Colloquium "Welk nieuw industriebeleid voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest?" - Behoud van het bestaande, voorbereiding van de toekomst - 8 juni 2017

De Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het genoegen om u op **donderdag 8 juni 2017** uit te nodigen voor zijn colloquium over het industrieel beleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit colloquium zal doorgaan in het conferentiecentrum **The International Auditorium** te Brussel, van 9 uur tot 16u30.

Dit colloquium wil door middel van een multidisciplinaire en vergelijkende aanpak bijdragen tot het denkproces met het oog op de opstelling van een industrieel actieplan voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het gedetailleerd programma en de informatie i.v.m. de inschrijvingen volgen later, maar wij nodigen u alvast uit om de datum van 8 juni 2017 vast te leggen.

De buitenlandse handel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Buitenlandse of internationale handel is het uitwisselen van goederen en diensten tussen landen. Deze handel berust op regels die de Wereldhandelsorganisatie (WHO) heeft opgesteld om de transparantie en de billijkheid te waarborgen van de handelsakkoorden die tussen landen worden gesloten⁽¹⁾.

In België speelt buitenlandse handel een hoofdrol. Hij heeft een belangrijke functie in de ontwikkeling en het herstel van de economie en de tewerkstelling. De export van goederen en diensten is immers goed voor ongeveer 18,2% van het nationale BBP (2013)⁽²⁾ en 24,3% van de omzet in België (2013)⁽³⁾.

Sinds de Staatshervorming van 1988 valt buitenlandse handel onder de bevoegdheid van de drie Gewesten. De institutionele hervorming van 8 augustus 1988 bepaalt immers dat de Gewesten verantwoordelijk zijn voor het internationale uitwisselingsbeleid en de export⁽⁴⁾.

Aangezien het handelsbeleid een gewestelijke bevoegdheid is, bestaat er dus geen enkel uitdrukkelijk federaal beleid inzake uitwisselingen en export. Anderzijds sluit het Belgisch federaal handelsbeleid aan op het Europees beleid. Vervolgens stippelen de Gewesten in dat kader hun eigen strategieën uit.

⁽¹⁾ Bron: Europese Unie.

⁽²⁾ Minibru 2016.

⁽³⁾ "Panorama van de Brusselse economie" van 20 november 2014, Impulse.

⁽⁴⁾ De drie gewestelijke organisaties die met promotie van buitenlandse handel zijn belast (AWEX, Export Vlaanderen en de Directie buitenlandse handel Brussel Export die in 2003 werd gecreëerd) werden begin de jaren 1990 ingesteld.

Op het federaal niveau

Op het federaal niveau bestaan er verschillende actoren die rond het buitenlands handelsbeleid werken en samenwerken.

Eerst en vooral beschikt de **Federale overheidsdienst Economische zaken, KMO, Middenstand en Energie** over een dienst "buitenlandse investeerders"⁽⁵⁾. Deze coördineert de interministeriële Cel van de federale overheden (FOD Economische zaken en FOD Buitenlandse zaken) en van de gewestelijke overheden met betrekking tot investeringen. Deze cel komt maandelijks bijeen om het investeringsklimaat te bespreken.

De **Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking** coördineert het multilateraal handelsbeleid en het Europees handelsbeleid.

De **Federale Overheidsdienst Financiën** zorgt, samen met de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, voor het opstellen van bilaterale overeenkomsten inzake wederzijdse bescherming van investeringen en overeenkomsten tot voorkoming van dubbele belasting.

Tot slot werd via het Samenwerkingsakkoord van 24 mei 2002 tussen de Federale Overheid en de drie Gewesten een **Agentschap voor buitenlandse handel**⁽⁶⁾ (ABH) opgericht. Dit Agentschap stelt zich ten dienste van de drie gewestelijke instellingen die met buitenlandse handel zijn belast, en van de FOD Buitenlandse zaken bij de bevordering van de buitenlandse handel. Zo fungeert het als een forum waar de federale bevoegdheden inzake internationale politiek en de gewestelijke bevoegdheden inzake internationale handel elkaar kunnen ontmoeten. Het Agentschap coördineert de prinselijke economische zendingen en Staatsbezoeken in nauwe samenwerking met de Gewesten en de FOD Buitenlandse zaken en ontwikkelt en bezorgt de gewestelijke diensten voor buitenlandse handel informatie, studies en documentatie over buitenlandse markten.

Op het gewestelijk niveau

Aangezien buitenlandse handel een gewestelijke bevoegdheid is, bestaan er dus drie agentschappen: het "Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers" (AWEX)⁽⁷⁾ in het Waals Gewest, "Flanders Investment & Trade" (FIT)⁽⁸⁾ in het Vlaams Gewest en "Brussel Invest & Export" (BI&E) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁽⁹⁾.

1. De buitenlandse handel in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Brussel bekleedt een belangrijke plaats in Europa en is dus een strategische plaats voor internationale activiteiten. Brussel is immers centraal gelegen, is heel goed bereikbaar en heeft een internationale dimensie.

De ordonnantie van 13 januari 1994 betreffende de bevordering van de buitenlandse handel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁽¹⁰⁾ organiseert het afzet- en uitvoerbeleid van het Brussels Gewest. Ze voorziet dat de Regering op rechtstreekse of indirecte wijze de buitenlandse handel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ondersteunt en bevordert, inzonderheid de uitvoer naar en de afzet in het buitenland door:

- de promotie van de ondernemingen en instellingen met economische finaliteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in binnenland en in buitenland met het oog op de bevordering van het afzet- en uitvoerbeleid;
- het uitvoeren en ondersteunen van studies verricht door ondernemingen en consultants;
- het organiseren van of meewerken aan buitenlandse handelszendingen en de deelname door ondernemingen aan buitenlandse beurzen en andere handelsmanifestaties;
- het organiseren, ondersteunen en begeleiden van opleidings- en vormingsprogramma's;
- het begeleiden en ondersteunen van ondernemingen inzake buitenlandse prospectie en aanwezigheid in het buitenland;
- het ondernemen en ondersteunen van alle andere activiteiten die bijdragen tot de bevordering van het afzet- en uitvoerbeleid.

Op het vlak van buitenlandse handel streeft de Brusselse Regering **vier strategische doelstellingen na**:

- 1) De Brusselse export dynamiseren en bevorderen;
- 2) De aantrekking van buitenlandse investeerders op het grondgebied van het Gewest dynamiseren;
- 3) Bedrijven sensibiliseren om hun activiteiten te internationaliseren;
- 4) Mikken op de toekomst door werkzoekenden en ondernemers voor buitenlandse handel op te leiden.

⁽⁵⁾ Deze dienst verspreidt een investeringsgids, beheert de website Invest in Belgium en houdt de Europese regelgevingen en administratieve formaliteiten voor investeerders bij.

⁽⁶⁾ <http://www.abh-ace.be>

⁽⁷⁾ <https://www.awex.be/fr>

⁽⁸⁾ <http://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/>

⁽⁹⁾ <http://invest-export.brussels/web/export/welcome>

⁽¹⁰⁾ B.S., 17.02.1994.

Adviescommissie voor Buitenlandse Handel

De Adviescommissie voor Buitenlandse Handel werd door artikel 4 van de ordonnantie van 13 januari 1994 betreffende de bevordering van de buitenlandse handel van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest opgericht.

De Adviescommissie brengt op eigen initiatief of op vraag van de Regering adviezen uit over onderwerpen, die het afzet- en uitvoerbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de buitenlandse handel in het algemeen betreffen. Teneinde het afzet- en uitvoerbeleid van het Gewest te coördineren, vraagt de Regering elk jaar de Adviescommissie om een actieplan voor te stellen dat, rekening houdend met de begrotingsbeperkingen, voorstellen bevat voor het daaropvolgende jaar. Dit actieplan wordt opgesteld aan de hand van thematische, sectorale, geografische, economische en sociale criteria die op elkaar zijn afgestemd en één geheel vormen.

De samenstelling van het comité zal wellicht worden herzien ingevolge het project voor de oprichting van een Brussels Agentschap voor de Begeleiding van de Onderneming.

Voor meer informatie kunt u terecht op de website van de Raad: www.esr.brussels.

1.1. Cijfers en vaststellingen

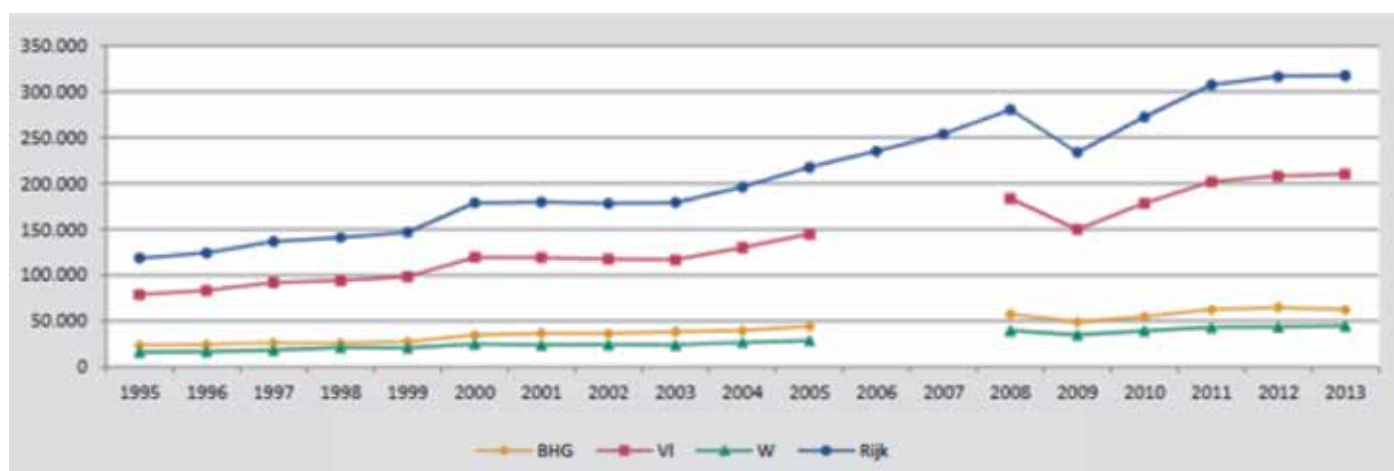
Invoer⁽¹⁾

Invoer stemt overeen met het geheel van aankopen van goederen en diensten die buiten een land worden geproduceerd.

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest werd tijdens de periode 1995-2013 tussen 67 en 75 % van de invoer aan goederen besteed en had tussen 25 en 33 % betrekking op diensten.

Volgens cijfers van de **Nationale Bank van België** is de totale nationale invoer van goederen en diensten tussen 1995 en 2013 **van 118,5 naar 317,6 miljard euro** gegaan. Daarvan werd **tussen 18,3 en 21,4 % het Brussels Gewest toegeschreven**. De totale invoer in Brussel is gestegen met **23,5 miljard euro in 1995** en met **62,7 miljard euro in 2013** (+166,6 %).

Invoer van goederen en diensten per Gewest (1995-2013) (miljoen euro)

Bronnen: NBB, BISA, IWEPS en SVR-DKB

⁽¹⁾ Bron: Nationale Bank van België, "Regionale rekeningen - Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten 1995-2013", juli 2016, blz. 8.

Uitvoer⁽¹²⁾

Uitvoer stemt overeen met de verkoop in het buitenland van een deel van de productie van goederen en diensten van een land of van een Gewest.

In Brussel komt 2/3 van het Brusselse BBP voort uit export. Tijdens de periode 1995-2013 had tussen 51 en 61 % van de totale uitvoer betrekking op goederen en tussen 39 en 49 % op diensten. In het Brussels Gewest zijn diensten goed voor bijna de helft van de uitvoer die voor het buitenland is bestemd (47,4 %). Op het nationaal niveau dragen diensten maar voor een kwart bij tot de totale waarde van de uitvoer naar het buitenland (26,5 %).

Deze tertiaire specialisatie van de Brusselse export is een weerspiegeling van de structuur van de economische bedrijvigheid van het Gewest. Brussel heeft immers een centrale ligging in België en in Europa en beschikt over geschoolde arbeidskrachten. Vandaar dat dienstverlenende activiteiten er zo belangrijk zijn. In 2013 waren ze goed voor 91 % van de toegevoegde waarde en voor 93 % van de Brusselse interne tewerkstelling. Op het nationaal niveau bedraagt het aandeel van de tertiaire activiteiten in de toegevoegde waarde en de tewerkstelling respectievelijk 77 % en 80 % in hetzelfde jaar.

Volgens cijfers van de Nationale Bank van België **stijgt de Brusselse uitvoer van goederen in 2014 met 3,2 %**, ten opzichte van 2013. Zo heeft **het Gewest in 2014 voor een bedrag van 6,289 miljard euro uitgevoerd**, tegenover 6,092 miljard in 2013. Deze stijging is vergelijkbaar met deze in Wallonië (+3%) en ligt boven het Vlaamse gemiddelde, dat met 0,7% toeneemt. In 2014 was het Brussels Gewest goed voor **2,55 % van de uitvoer van Belgische producten**, tegenover 2,37 % in 2013.

Op het vlak van de **geografische verdeling is 86 % van de uitvoer van goederen van het Brussels Gewest bestemd voor Europa**: Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk. De uitvoer buiten de EU is van zijn kant maar goed voor 14 %, maar is wel met 2 % gestegen ten opzichte van 2013.

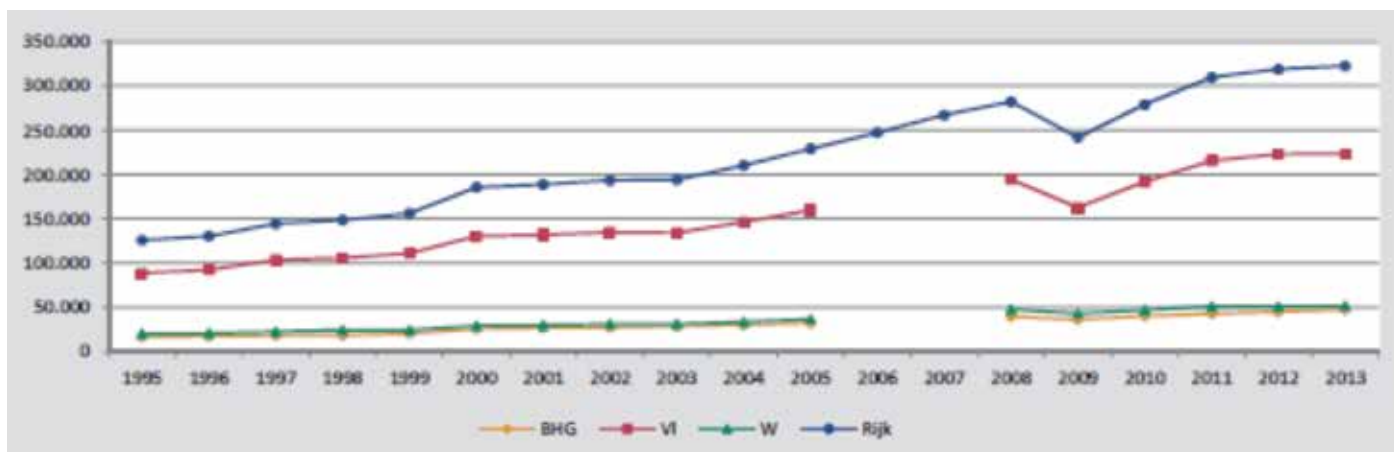
De Brusselse uitvoer van goederen draagt in sterke mate bij tot de groei van de Brusselse uitvoer

In Brussel is de uitvoer van diensten de voorbije tien jaar tussen 2003 en 2012 over het algemeen voortdurend toegenomen en is hij over deze periode met 52 % gestegen. Dit stemt overeen met een **gemiddeld jaarlijks groeipercentage van 5 %**.

De economische en financiële crisis van 2008 heeft aanzienlijk minder impact op de uitvoer van diensten, dan op de uitvoer van goederen gehad. De uitvoer van goederen is in 2009 immers met 16 % gedaald en heeft zijn niveau van 2008 nooit meer kunnen behalen, ondanks twee jaar van sterke herneming in 2010 (+9 %) en 2011 (+10 %). Diensten hebben dus de rol van schokdemper op het vlak van uitvoer in het Brussels Gewest gespeeld. Dientengevolge is het aandeel van diensten in de totale Brusselse export in 2009 van 40 % naar bijna 50 % gegaan, en is dit nadien niet opnieuw naar beneden gegaan.

Tot slot hebben tijdens de afgelopen tien jaar diensten in het algemeen veel meer tot de groei van de Brusselse export bijgedragen dan goederen, in tegenstelling tot het nationaal niveau.

Uitvoer van goederen en diensten per Gewest (1995-2013) (miljoen euro)

Bronnen: NBB, BISA, IWEPS en SVR-DKB

⁽¹²⁾ Bron: Nationale Bank van België, "Regionale rekeningen - Regionale verdeling van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten 1995-2013", juli 2016, blz. 9.

1.2. Uitvoerpremies voor ondernemingen

Om de uitvoer nieuw leven in te blazen en ondernemingen te helpen de kosten te dragen die het zoeken naar nieuwe markten met zich meebrengt, biedt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest steunmaatregelen die projecten voor 50 % financieren in de vorm van specifieke financiële stimuli voor de uitvoer, die tegemoetkomen aan de belangrijkste aspecten bij het zoeken naar internationale afzetmogelijkheden:

- 1) Verwezenlijking van informatiedragers ter bevordering van de buitenlandse handel
- 2) Prospectie van markten die buiten de Europese Unie gelegen zijn
- 3) Deelname aan internationale beurzen en salons, met een tussenkomst van 75 % voor ondernemingen die minder dan vier jaar geleden werden opgericht
- 4) Deelname aan aanbestedingen voor markten buiten de Europese Unie
- 5) Vestiging van vertegenwoordigingskantoren buiten de Europese Unie

Deze uitvoerpremies worden van sectorale criteria, volgens de omvang van de onderneming, en van andere voorwaarden afhankelijk gemaakt. De aanvraag tot uitvoerpremies moet bij de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel, Directie Steun aan Ondernemingen, worden ingediend. Men dient te noteren dat de uitvoerpremies momenteel worden herzien.

Er werden ook andere Brusselse subsidies ingesteld, meer bepaald om een werkzoekende aan te werven die bekwaam is om activiteiten buiten de EU te ontwikkelen, om een beroep te doen op de diensten van een buitenlandse consulent en om exportopleidingen te volgen.

Op voorwaarde dat de onderneming al meer dan twee jaar bestaat en minstens drie personen tewerkstelt, kan Exportbru (filiaal van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij van Brussel) Brusselse exporterende KMO's financieringen verlenen:

- ➔ teneinde hun marktprospecties en hun internationale expansie te ondersteunen: financiering van materiële of immateriële investeringen en de behoefte aan bedrijfskapitaal
- ➔ teneinde zich in het buitenland te vestigen: financiering van een filiaal, van een joint-venture of overname van een buitenlandse maatschappij

Op het nationaal niveau kan de onderneming die dit wenst ook financieringssteun vinden:

- **Credendo Group** is een autonome overheidsinstelling die als opdracht heeft de internationale handelsrelaties te bevorderen. Het is een openbare kredietverzekeraar die ondernemingen dekt tegen handelsrisico's in het buitenland en hen beschermt tegen politieke risico's die aan directe investeringen in het buitenland zijn verbonden. Hij financiert ook rechtstreeks handelstransacties en vereenvoudigt het verkrijgen van bankkredieten door de bank een financiële waarborg te verlenen. Hij richt zich tot KMO's, grote ondernemingen, banken of multinationals.
- **De Belgische Maatschappij voor Internationale Investering (BMI)** is een semi-overheidsinstelling. Ze co-financiert op middellange of op lange termijn de buitenlandse investeringen van Belgische ondernemingen en de overname van buitenlandse ondernemingen. De maatschappij neemt een participatie in het kapitaal van het filiaal en/of verleent ondergeschikte converteerbare leningen.
- **Finexpo** (FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) steunt Belgische exporteurs die werkzaam zijn in de sector van de uitrustingsgoederen en aanverwante diensten. Hij komt tussenbeide voor projecten die worden gefinancierd door bankkredieten op middellange en lange termijn, die door Credendo Group worden gedekt. Hij laat het toe om de concurrentiekracht van de Belgische ondernemingen te bewaren met een stabilisatie van de rentevoet in de commerciële sector en stimuleert de uitvoer naar ontwikkelingslanden.

2. Brussel Invest & Export

Brussel Invest & Export is de exportbevorderende instelling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze maakt deel uit van Brussel Economie en Werkgelegenheid, een bestuur van de Gewestelijke Overheidsdienst Brussel.

Sinds 2011 bundelt deze instelling de bevoegdheden van **Invest in Brussels** (bevordering van buitenlandse investeringen in Brussel) en van Brussel Export (bevordering van de Brusselse export).

Brussel Invest & Export werkt op twee manieren aan de economische ontwikkeling van het Brussels Gewest: de Brusselse ondernemingen helpen hun goederen en diensten op de wereldmarkten te exporteren⁽¹³⁾ en buitenlandse investeringen naar Brussel aantrekken.

In 2016 heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering besloten om Brussel Invest & Export, Atrium en Impulse te integreren in een nieuwe naamloze vennootschap van publiek recht met sociaal oogmerk, die in 2018 officieel het levenslicht zal zien.

2.1. De dubbele opdracht van Brussel Invest & Export

1. De Brusselse export promoten

Brussel Invest & Export helpt Brusselse ondernemingen om zich op de internationale markten te ontwikkelen. Hiertoe verstrekt BI&E een aantal kosteloze diensten, zoals:

- **Informatie over buitenlandse markten:** de adviseurs in Brussel en de economische en handelsattachés in het buitenland verstrekken praktische informatie, aanbevelingen en adviezen over de buitenlandse markten waarvoor mogelijke exporteurs belangstelling vertonen.
- **Adviezen:** de adviseurs van BI&E begeleiden de Brusselse ondernemingen om ze te helpen hun exportprojecten tot een goede einde te brengen. Ze houden zich tot hun beschikking om hun projecten te analyseren, handelspartners te zoeken, hun vragen op het juridisch, fiscaal, regelgevend en douanevlak te beantwoorden en hen te informeren over de financiële exportsteun waarvan ze kunnen genieten. Anderzijds adviseren ze ook de buitenlandse ondernemingen die zich in de Belgische hoofdstad willen vestigen.

- **Prospectie:** BI&E begeleidt ondernemingen bij hun prospectie, door hen informatie en adviezen voor hun exportproject te verstrekken. Ondernemingen die willen uitvoeren, kunnen ook van een **individuele begeleiding** genieten, zowel eerst vanuit Brussel als in het buitenland, dankzij een netwerk van meer dan 90 economische en handelsattachés verspreid over de wereld, en een team van sectorale deskundigen die zich in Brussel bevinden. Tevens kunnen ze deelnemen aan **collectieve acties** zoals multisectorale economische zendingen of zendingen die één enkele sector beogen, contactdagen, beurzen, uitnodigingen van aankopers, enz.
- **Financiële steun:** het Brussels Gewest stelt KMO's die willen uitvoeren 5 specifieke financiële stimuli ter beschikking⁽¹⁴⁾.
- **Opleiding:** BI&E biedt, in samenwerking met zijn partners Bruxelles Formation, Cefora/Cevora, de VDAB en Actiris, twee opleidingsprogramma's aan (zie kaders) ten behoeve van Brusselse werkzoekenden die zich in de internationale handel willen specialiseren.

Salon Medica 2016 - Düsseldorf

⁽¹³⁾ 2/3 van het Brussels BBP komt voort uit de export.

⁽¹⁴⁾ 1200 financiële steunmaatregelen werden toegekend voor een budget van 3,3 miljoen €.

Brussels Young Exporters Program (BYEP)

Het "Brussels Young Exporters Program" (BYEP), dat zowel in het Frans als in het Nederlands wordt verstrekt, bestaat sinds 2005 en stelt jonge werkzoekende universitaires in staat om buitenlandse markten ten behoeve van Brusselse KMO's te prospecteren.

Hiertoe genieten ze van een opleiding in drie fasen: 8 weken theoretische opleiding, 6 weken stage in een Brusselse KMO en een ervaring van 2 maanden in het buitenland om een marktonderzoek te verrichten en om de tijdens hun stage gekozen prospecten uit te testen.

Aan het eind van het programma maken de deelnemers een verslag op en zetten ze dit vóór een vakjury uiteen.

Programma "Import-Export Assistent" (IEA)

Dit programma stelt jonge werkzoekenden in staat om zich voor buitenlandse handel te vormen door een opleiding van 3 maanden te volgen, gevolgd door een stage van 6 weken onderdompeling in een Brusselse onderneming. Dit programma beoogt backoffice-activiteiten.

"Brussels Exporter Starter program" (BEST)

BI&E is van start gegaan met een coaching voor ondernemingen zonder exportervaring of starters. Het programma bestaat uit **vijf collectieve sessies** van 2u30, die 's avonds worden georganiseerd.

Elke deelnemer verkrijgt vanwege BI&E een gepersonaliseerde evaluatie betreffende zijn traject en zijn graad van voorbereiding op de internationale handel. Indien hij dit wenst, zal hij nadien door economische en handelsattachés bij zijn prospectie in het buitenland kunnen worden begeleid.

2. Buitenlandse investeerders naar Brussel aantrekken en begeleiden

Brussel Invest & Export staat ook in voor het prospecteren van buitenlandse ondernemingen en voor de begeleiding van hun strategische inplanting in de hoofdstad. De **cel Invest** stelt potentiële investeerders in staat om de opportuniteit van een implementatie in het Brussels Gewest te evalueren, door hen de gepaste argumenten te verstrekken om ze ervan te overtuigen om zich in Brussel te vestigen.

Anderzijds richt BI&E zich ook tot ondernemingen die zich al in Brussel hebben willen vestigen, door ze bij hun inplanting te begeleiden. Ze zullen aldus kunnen genieten van gepersonaliseerde adviezen inzake fiscaliteit en overheidssteun of inzake de milieu- en stedenbouwkundige wetgeving die in het Gewest van kracht is.

Voor ondernemingen die de Brusselse markt willen uittesten alvorens zich er definitief te vestigen, wordt er gedurende 3 maanden een uitgeruste werkruimte tot hun beschikking gesteld, en dit zonder kosten. Dankzij dit "*Brussels Welcome Package*" kunnen ze ook van verschillende adviezen en informatie genieten, meer bepaald over de ligging van activiteitenterreinen.

Doorgaans begeleidt Brussel Invest & Export 400 prospecties per jaar van mogelijke buitenlandse investeerders, met een vestigingsgraad van 5%.

In **2015** heeft BI&E de vestiging van **21 buitenlandse ondernemingen** in Brussel begeleid.

2.2. Netwerk van de attachés van Brussel Invest & Export

▪ De economische en handelsattachés

Brussel Invest & Export telt **94** kantoren of agentschappen van **economische en handelsattachés** (EHA). Deze zijn werkzaam op alle continenten en bieden buitenlandse ondernemingen en investeerders kosteloze diensten aan. Deze kantoren dekken ongeveer 140 landen over de vijf continenten.

BI&E beheert en financiert in het totaal **34 kantoren van EHA**; in 2005 werd met het AWEX en FIT een samenwerkingsakkoord ondertekend om kantoren in het buitenland te delen, waardoor het Gewest de Brusselse ondernemingen 60 bijkomende kantoren ter beschikking kan stellen.

De opdracht van de economische en handelsattachés bestaat erin om Brusselse ondernemingen op buitenlandse markten te begeleiden en om nieuwe buitenlandse investeerders naar Brussel aan te trekken.

In het buitenland informeren ze dus ondernemingen over de regelgevingen van het land, stellen ze contactnetwerken voor hen open, richten ze zich op lokale partners of mogelijke verdelers, vergemakkelijken ze hun toegang tot de plaatselijke overheden, helpen ze hen om deel te nemen aan een salon of bij het organiseren van hun zakenafspraken.

▪ De geografische attachés

In Brussel verstrekken de attachés van de cel "export" voortaan adviezen per geografische sectoren en niet langer per activiteitssectoren.

Gericht op welbepaalde geografische gebieden⁽¹⁵⁾, leiden ze de ondernemingen naar de beste markten om hun producten en diensten te exporteren.

Besluit

In België is het waarschijnlijk dat het aantal instanties dat bevoegd is voor buitenlandse handel tot bepaalde moeilijkheden leidt. Voor ondernemingen die met export van start willen gaan, is het immers niet altijd eenvoudig om weten met welke instantie men contact moet opnemen om van een doeltreffende steun te genieten. Om ze in hun benadering van buitenlandse markten te helpen, heeft de Brusselse Regering besloten om de verschillende Brusselse instanties die met de bevordering van buitenlandse handel zijn belast, in één en dezelfde ruimte onder te brengen.

Weldra zullen Impulse, Atrium en Brussel Invest & Export dus binnen het toekomstig Brussels Agentschap voor de Begeleiding van de Onderneming worden verenigd (cf. Interview met Mevrouw Wilders).

Economische en handelsattachés - december 2015

⁽¹⁵⁾ Europa, Azië, Midden-Oosten en Noord-Afrika (MENA), subsaharaans Afrika, Noord-Amerika, Latijns Amerika - Portugal, Spanje, Italië en Griekenland.

Interview met de Heer François De Vrije

François De Vrije is sinds 15 jaar economisch en handelsattaché voor Brussel Invest & Export. Momenteel werkt hij in Parijs.

De Raad: Kunt u zich voorstellen?

François De Vrije: Ik ben Brusselaar, 42 jaar en vader van twee kinderen. Ik heb internationale betrekkingen aan de UCL gestudeerd en vervolgens twee jaar in de privésector gewerkt, voor een Engels bedrijf dat in Brussel is gevestigd. Daarna heb ik besloten om de functie van economisch en handelsattaché te kunnen uitoefenen.

Mijn eerste post was in Dublin, in Ierland. Ik heb deze gedurende 8 jaar bekleed en ben er zelf mee begonnen, omdat deze voorheen niet bestond. Voorts heb ik gedurende zes jaar in Londen gewerkt en nu werk ik, sinds afgelopen zomer, in Parijs.

De Raad: Kunt u uw functie omschrijven? Waaruit bestaat uw dagelijks werk?

François De Vrije: Als economisch en handelsattaché ben ik belast met de economische en commerciële vertegenwoordiging van het Brussels Gewest in het buitenland. Dit omvat verschillende luiken.

Het eerste luik is gewijd aan "de export" en bestaat erin om Brusselse exporteurs te helpen hun producten en diensten in Frankrijk te verkopen. Hiertoe gaan wij op twee manieren tewerk: aan de hand van een **individuele en persoonlijke benadering** of aan de hand van een **collectieve benadering**.

In het eerste geval nemen de ondernemingen met ons contact op door een specifieke vraag met betrekking tot hun

activiteitensector te formuleren. Onze opdracht bestaat er dan in om op zoek te gaan naar hun potentiële zakenpartners of om een marktonderzoek te verrichten om te bekijken wie hun concurrenten zijn of in welk geografisch gebied ze zich zouden kunnen ontwikkelen.

In dat kader sturen de bedrijven ons dus een welbepaalde vraag toe, met de verduidelijking wat ze precies willen, en verlenen wij hen dan onze steun.

Anderzijds organiseren wij ook gezamenlijke acties, zoals economische zendingen, seminars over een welbepaald thema voor ondernemingen die willen exporteren, of stands tijdens grote salons. Deze activiteiten worden meerdere malen per jaar georganiseerd.

Het tweede luik van onze werkzaamheden omhelst de **investeringen**. Hier is het onze taak om buitenlandse ondernemingen te vinden die in Brussel zouden willen investeren. Hiertoe gaan we op zoek naar ondernemingen in expansie en proberen we ermee in contact te komen.

Tevens organiseren we seminars tijdens dewelke we Brussel voorstellen, door te verduidelijken hoe men zijn bedrijf in de hoofdstad kan vestigen, wat de wetgeving is om personen tewerk te stellen, wat de fiscale wetgeving is, welke steun voor export er bestaat, enz. Tot slot bestaat ons werk ook uit een **administratief gedeelte**. Ik ben verantwoordelijke van een kantoor in Parijs en van een bijkantoor in Rijsel. Ik moet dus ook een team leiden van drie medewerkers, die

voor het eerder administratief en boekhoudkundig beheer van het kantoor instaan.

Mijn werk is dus zeer afwisselend, omdat het erin bestaat om zakelijke opportuniteiten te vinden, interessante contacten te leggen, vragen van Brusselse en Franse bedrijven te beantwoorden die heel specifieke verzoeken hebben, deze in de goede richting te leiden en hen van goede contacten te voorzien. Er is ook een organisatorisch en logistiek gedeelte wanneer we salons en seminars organiseren.

■ **Ik ben verantwoordelijk voor de economische en commerciële vertegenwoordiging van het Brussels Gewest in het buitenland** ■

De Raad: Welke bekwaamheden en kwaliteiten zijn absoluut noodzakelijk voor uw functie?

François De Vrije: Deze functie vereist een uitstekende organisatie, omdat men verschillende projecten terzelfder tijd in goede banen moet kunnen leiden. Tevens moet men een massa aan belangrijke informatie kunnen samenvatten en erin slagen om vlug te begrijpen wat de ondernemingen willen. Men moet dus ook goed kunnen luisteren. Anderzijds wordt ons gevraagd om aan heel wat evenementen deel te nemen en moet men dus goede

sociale vaardigheden hebben om een netwerk te kunnen creëren. Ook denk ik dat men een voortdurende wil moet hebben om bij te leren en nieuwsgierig te zijn. Tot slot moet men proberen altijd beschikbaar en flexibel te zijn, om de vragen van de ondernemingen die met ons contact opnemen zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden.

■ **Deze functie vereist een uitstekende organisatie, luisterbereidheid en goede sociale vaardigheden** ■

De Raad: U bent met 95 in 140 verschillende landen. Werkt u enigszins samen met uw collega's van de andere landen/continenten of is er geen onderlinge interactie?

François De Vrije: Om de 18 maanden zien wij elkaar in Brussel voor een week van seminaries. Hierdoor kunnen wij elkaar ontmoeten/opnieuw ontmoeten, onze goede praktijken uitwisselen, enz. Buiten deze ontmoeting om gebeurt het dat we op een meer informele manier met elkaar contact opnemen om van gedachten te wisselen over thema's die ons en ons beroep aanbelangen, om ideeën en contacten te delen, enz. Anderzijds gaan we op het terrein allemaal onafhankelijk tewerk.

De Raad: Is het beroep tijdens uw loopbaan veranderd? Zo ja, op welke manier?

François De Vrije: Ons beroep evolueert met de wereld eromheen. De nieuwe technologieën hebben een grote invloed gehad op de manier waarop we werken, omdat we steeds sneller en gemakkelijker toegang hebben tot informatie. Deze overvloed aan informatie kan soms zelfs tot verwarring leiden. Onze rol is echter niet zozeer geëvolueerd, omdat de toegevoegde waarde van ons beroep onze terreinkennis is (ter plaatse zijn, relevante informatie en contacten kunnen aanbrengen, enz.). Het oogmerk van mijn functie is dus niet zozeer veranderd.

Interview met mevrouw Bénédicte Wilders

Bénédicte Wilders is Directrice van Brussels Invest & Export.

De Raad: Welke inspanningen zijn door Brussels Invest & Export ondernomen om buitenlandse investeerders naar Brussel te halen en om de belangstelling van exportmarkten te wekken?

Bénédicte Wilders: Wat betreft het aantrekken van buitenlandse investeerders, volgen wij een strategie die erin bestaat, in het kader van onze opdrachten op de Belgische en - meer bepaald - Brusselse troeven te wijzen. We beschikken tevens over een actieplan dat zich in het bijzonder op een twaalfstal landen richt.

Onze economische en handelsattachés werken in dit kader soms samen met een consultant. Vaak gaat het hierbij om plaatselijke agenten. Het leggen van contacten met ondernemingen, die zich desgevallend in Europa zouden willen vestigen, berust vanzelfsprekend op een reeks van vooraf uitgewerkte argumenten.

We maken hierbij gebruik van basisargumenten die zowel door onze federale collega's als door de beide andere gewesten worden aangewend. Deze hebben betrekking op de algemene troeven van België (de federale fiscaliteit,

de federale en gewestelijke incentives, enz.). Daarbij komt dat wij regelmatig communiceren over de voordelen van Brussel, zoals de centrale ligging van het Gewest⁽¹⁶⁾, de goede multimodale verbindingen, het groot aantal gediplomeerden van hoog niveau en universiteiten, zijn talrijke internationale scholen, de meertalenkennis van de werknemers, het grote aantal ziekenhuizen die kwaliteitsvolle zorgen verstrekken, of nog, zijn levenskwaliteit. We weten immers dat een onderneming de neiging vertoont

⁽¹⁶⁾ Brussel is het hart van een markt van 500 miljoen Europese consumenten.

om zich hier eerst met enkele expats te vestigen. De investeerder wil vaak aan zijn expats een reële levenskwaliteit bieden.

We beschikken eveneens over specifieke argumenten⁽¹⁷⁾ voor de sectoren die we het liefst wensen aan te trekken. We richten ons hierbij op ondernemingen en investeerders die belangstelling hebben voor wat er reeds voorhanden is te Brussel. In dat geval werken we samen met welbepaalde partners, zoals clusters of beroepsfederaties die sectoraal zijn georganiseerd. Tenslotte nemen wij ook deel aan de staatsbezoeken van Koning Filip tijdens dewelke wij studiedagen organiseren waarop het Gewest aan investeerders wordt voorgesteld.

Om de belangstelling van de exportmarkten te wekken, organiseren wij prospectiemissies, we nemen deel aan beurzen en internationale evenementen, we nodigen aankopers uit en bieden opleidingen aan onder de vorm van studiedagen of coachingsessies. Elk jaar omvat ons collectief actieplan ongeveer 80 acties in de hele wereld. Vorig jaar bijvoorbeeld, brachten deze niet minder dan 1700 deelnemers samen.

De collectieve missies en de deelname aan beurzen laten ons eveneens toe om ervoor te zorgen dat men in de landen, waar wij ons begeven, spreekt over België en Brussel. De ondernemingen, die aan deze missies deelnemen, zijn voor ons "getuigen" die hun sector in het daglicht plaatsen in de landen waar zij ons begeleiden. In de marge van onze missies organiseren wij bovendien studiedagen tijdens dewelke wij onze uitmuntende sectoren extra in de verf zetten.

De Raad: Blijft Brussel een aantrekkelijke stad voor buitenlandse investeerders?

Bénédicte Wilders: Na de aanslagen hebben we geen problemen inzake export gekend. Deze tragische gebeurtenissen hebben de reputatie van de Brusselse ondernemingen niet aangetast. Buitenlandse medecontracten onderhouden immers een getrouwheidsrelatie met de Belgische ondernemingen waarmee zij werken. De aanslagen hebben daarentegen wel degelijk een niet te verwaarlozen impact op het toerisme gehad. Want ook toerisme is een exportproduct.

Ook lichten wij onze buitenlandse investeerders in over alle veiligheidsmaatregelen die na de aanslagen met de federale regering zijn genomen. Wij leggen hen eveneens uit dat de Brusselse bevolking ondanks alles het vertrouwen behoudt en aan grote publieke evenementen blijft deelnemen. Het zijn vooral investeerders uit Azië en Noord-Amerika die hun bezorgdheid hebben geuit. Deze heeft trouwens niet enkel betrekking op Brussel maar op heel Europa dat sommigen vandaag als een gevaarlijk gebied zijn gaan beschouwen. Andere landen zijn daarentegen gerustgesteld door de aanwezigheid van het leger in de straten. Het is werkelijk een kwestie van mentaliteit.

De situatie in Europa zelf blijft niettemin het meest ingewikkeld. De bevolking van bepaalde landen, met name in Centraal-Europa, denkt namelijk dat het hart van West-Europa een gevarenzone blijft.

In termen van impact hebben wij een lichte vertraging van de inschrijvingen voor onze *Brussels Business Welcome package*⁽¹⁸⁾ gekend. Sommigen hebben hun aankomst in België enkele maanden uitgesteld. Het is evenwel nog te vroeg om de balans van het jaar 2016 op te maken.

De aanslagen hebben de faam van de Brusselse ondernemingen niet aangetast

De Raad: Kan u wat dieper ingaan op uw strategiewijziging?

Bénédicte Wilders: Toen ik mijn functies opnam in maart 2014, heb ik al snel vastgesteld dat er een zekere verwarring bestond tussen de werkzaamheden van bepaalde clusters, verenigingen en interprofessionele federaties en het werk van exportorganisaties, zoals Brussels Invest & Export. Na dit met mijn team te hebben onderzocht, hebben wij beslist om terug te keren naar een geografische organisatie die ons toelaat om op basis van dezelfde configuratie als onze internationale partners te werken. Dat vergemakkelijkt onze opdracht, want onze partners hebben voortaan een vaste gesprekspartner. Ook biedt ons dit een zekere expertise wat betreft de doelmarkt. We kunnen deze expertise makkelijk koppelen aan de verfijnde kennis die de beroepsfederaties en clusters hebben van actoren en ondernemingen te Brussel.

⁽¹⁷⁾ Voorbeelden: voor de biomedische sector, het aantrekken van internationale verenigingen, voor juridische diensten al dan niet in verband met de Europese instellingen, voor arbitrage, de media, de kleinhandel (samen met Atrium), enz.

⁽¹⁸⁾ Dankzij het Brussels Business Welcome Package kunnen ondernemingen, die eraan denken om zich in Brussel te vestigen, gedurende drie maanden gratis van een werkruimte gebruik maken en een begeleiding op maat genieten.

In het kader van onze collectieve acties laat deze nieuwe configuratie ons toe om een welbepaalde markt te veroveren door een geheel van complementaire ondernemingen voor te stellen en niet meer een specifieke sector.

Bijvoorbeeld: tijdens een missie in Marokko gaan we de directeur van een ziekenhuis ontmoeten. We zullen hierbij vergezeld zijn van Brusselse bedrijven die gespecialiseerd zijn in opdrachtgevers van de medische sector (een onderneming die een telefooncentrale kan leveren, een andere die een ecologisch ziekenhuis kan bouwen, een leverancier van medische uitrustingen, een jurist(e) gespecialiseerd in medische kwesties, enz.). Op het vlak van onze interne organisatie beschikken we nu over een *area manager* voor elke geografische zone, evenals over medewerkers die lokale talen beheersen.

De Raad: De Regering heeft beslist om Impulse, Atrium en Brussels Invest & Export samen te voegen binnen het Brussels Agentschap voor de Begeleiding van de Onderneming. Wanneer zal dit proces voltooid zijn?

Bénédictte Wilders: Het toekomstig agentschap zal een van de drie polen van de reorganisatie van de Brusselse economische instrumenten voor de ondernemingen vormen. Het zal de functie van pool "advies en begeleiding"⁽¹⁹⁾ vervullen. Het ontwerp van ordonnantie zal binnenkort door de Brusselse regering worden aangenomen. Het Agentschap zal vervolgens worden opgericht bij een notaris, met het statuut van een publiekrechtelijke naamloze vennootschap met sociaal oogmerk. Vanaf dat ogenblik zal de vennootschap kunnen worden

opgericht met zijn statuten, maar tevens met het statuut van haar personeel. De Regering zal daarna kunnen beslissen tot de overdracht van het personeel van Brussel Invest & Export. Het Agentschap moet normaal op 1 januari 2018 een feit zijn.

In dit agentschap moeten verschillende diensten worden gegroepeerd teneinde onze kennis van de ondernemingen beter uit te wisselen en bepaalde bronnen, zoals de databanken, het CRM, het ondersteunend gedeelte en de communicatie samen te voegen. In dit verband hebben we evenwel enkele aandachtspunten bepaald. Zo is het bijvoorbeeld onontbeerlijk dat onze economische en handelsattachés hun diplomatiek statuut behouden. Dit statuut stelt hen namelijk in de mogelijkheid om zich in bepaalde kringen te bewegen, toegang tot een zeker machtsniveau te hebben en een officiële erkenning te genieten in de landen waar zij actief zijn. Dit zijn stuk voor stuk troeven die private consultants niet kunnen bieden. We besteden eveneens de nodige aandacht aan de kwaliteit van de werkzaamheden van onze medewerkers die op elk ogenblik ter beschikking van de ondernemingen moeten staan. We zouden willen dat deze nieuwe organisatie ons toelaat om de kwaliteit en het universeel karakter van de diensten, die wij aan de ondernemingen aanbieden, te vrijwaren en zelfs te verbeteren. Dit geldt eveneens voor de begeleiding en de argumenten dat wij aan buitenlandse investeerders bieden.

Wij zullen de nadruk blijven leggen op opkomende markten in Afrika en Azië

De Raad: Wat zijn uw projecten voor 2017? Op welke markten zal u zich in de eerste plaats richten?

Bénédictte Wilders: We willen eerst en vooral de huidige dienstverlening blijven aanbieden, zonder dat deze lijdt onder de energie die we aan de fusie besteden.

Eind juni is er de collectieve terugkeer van ons netwerk van economische en handelsattachés. Er zullen verschillende studiedagen worden georganiseerd opdat zij hun kennis over het gewest kunnen opfrissen en zich kunnen bijwerken wat betreft bepaalde evoluties. Denken we maar aan deze op het vlak van het toerisme.

Rond die tijd zal ook onze "bedrijvendag" worden ingericht waarop alle EHA terzelfder tijd hun *Contacts Days*⁽²⁰⁾ zullen organiseren, en zal de 4de editie van ons exportprijs doorgaan.

Zoals dit nu reeds het geval is, zullen de meeste collectieve acties betrekking hebben op Europa (54% van de acties). De twee andere belangrijke continenten, waarop we ons zullen richten, zullen Azië (12%) en Afrika (11%) zijn. Beide werelddelen zullen dit jaar bovendien symbolisch de prinselijke economische missies ontvangen. Er is eveneens een akkoord met Maroc Export dat we geleidelijk zullen uitvoeren. We willen onze complementariteit gebruiken om bepaalde Sub-Saharische markten te veroveren. Dit is een van de nieuwigheden waaraan we zullen werken. Tot slot zullen we ons eveneens interesseren voor Groot-Brittannië en de export- en investeringsmogelijkheden in de context van de Brexit.

⁽¹⁹⁾ De twee andere polen zijn "financiering" en "lokalisering", met Citydev.

⁽²⁰⁾ De terugkeer van de economische en handelsattachés naar Brussel maken B tot B vergaderingen met de Brusselse ondernemingen mogelijk.

⁽²¹⁾ In Zuid-Korea in juni 2017 en in Ivoorkust in oktober.

Perinatale gezondheid: ongelijkheden van bij de geboorte

De 'Ecole de Santé Publique' van de ULB heeft zopas met de steun van de Koning Boudewijnstichting een studie verricht, "Perinatale gezondheid. Ongelijkheden van bij de geboorte" genaamd. Deze studie maakt een balans op van de perinatale gezondheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Met het oog op een volledige analyse van het fenomeen, is deze studie van twee belangrijke indicatoren uitgegaan : het gewicht bij de geboorte en het perinataal sterftecijfer. De berekeningen werden verricht voor alle geboorten die tussen 2004 en 2010 in Brussel werden geregistreerd.

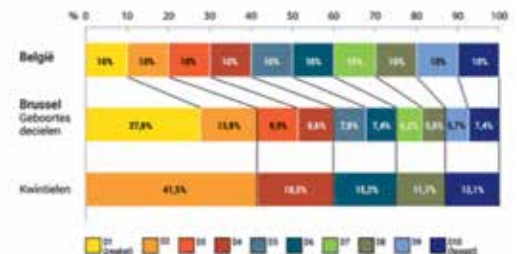
De studie wijst op het verband van dit fenomeen met bepaalde risicofactoren, zoals de migratieoorsprong van de moeders (op genuanceerde wijze) en het eenouderschap. De bevolkingsgroepen, die het meest aan het armoedeverhaal zijn blootgesteld, zijn immers kinderen van niet-Belgische moeders die uit Sub-Saharisch Afrika afkomstig zijn, evenals eenoudergezinnen.

Ook al ontwikkelen de kinderen van migrantenmoeders een hoger sterfterisico tussen de 22ste week van de zwangerschap en de 7de levensdag dan Brusselse baby's van zuiver Belgische oorsprong, toch blijven zij minder onderhevig aan het risico op een lager gewicht. Er kunnen verschillende hypothesen worden aangehaald om deze vaststelling te verklaren, zoals de voeding – of nog – het tabaksgebruik tijdens de zwangerschap dat in sommige gemeenschappen lager zou kunnen zijn.

Behalve deze vaststellingen lijkt het erop dat armoede de belangrijkste factor blijft die de grote kwetsbaarheid van bepaalde groepen na afloop van een zwangerschap verklaart.

Dit onderzoek toont eveneens aan dat het aandeel van nieuwe ouders in een precare situatie groter is in het Brussels gewest dan in Vlaanderen en Wallonië.

Verdeling van het gezinsinkomen in decielen en kwintielen voor België en Brussel

Bron: Statistische geboorteformulieren/KSZ, Brussel, 2005-2010

Ook al wijzen de auteurs van de studie op de noodzaak om een meer diepgaande studie te wijden aan het verband tussen migratietrajecten, armoede en perinatale gezondheid om op gerichte wijze aan deze problematiek te verhelpen, toch formuleren zij reeds verschillende prioriteiten:

- Streven naar meer coherentie en een verdere versterking van de synergiën tussen de beleidsmaatregelen inzake armoede en het beleid voor de gezinnen;
- Overwegen om massaal te investeren in de diensten van kinderopvang;
- Meer aandacht vanwege de professionelen voor de sociaaleconomische omstandigheden van de moeders;
- Ontwikkeling van een voldoende uitgebreide administratieve gegevensbank die relevante indicatoren kan voortbrengen voor een permanente opvolging.

Het volledig verslag van het onderzoek "Wat betekenen armoede en migratie voor de gezondheid van baby's?" kan worden geraadpleegd op de site van de Koning Boudewijnstichting: www.kbs-frb.be, via de tab "Activiteiten - Publicaties".

Interview met de Heer Didier de Laveleye

Brussel zal weldra zijn Beroepenpunt hebben

Didier de Laveleye is directeur van het Brusselse Beroepenpunt. Het Beroepenpunt zal in het tweede semester 2017 de deuren openen. Het zal 1200 m² aan de voet van de Astrotoren innemen en zal de diensten van de verschillende actoren voor oriëntatie, opleiding, onderwijs en tewerkstelling op één plaats samenbrengen.

De Raad: Wat is een "Beroepenpunt"?

Didier de Laveleye: Een beroepenpunt is een ruimte voor adviezen en middelen ten dienste van het publiek dat op zoek is naar aanknopings- en richtpunten en informatie over beroepen en het beroepsleven. Zijn opdracht bestaat erin om de gebruikers te leiden naar alle mogelijke middelen om hun professionele doelstellingen te ontwikkelen en te realiseren en om hen bij hun keuzes te begeleiden. Hiertoe steunt een Beroepenpunt op een vereniging van competenties en middelen, die worden aangebracht door diverse partners die elkaar aanvullen. Deze bundelen hun krachten om het publiek te ontvangen, waarbij ze drie modaliteiten aanbieden:

- Gesprekken met professionals uit instellingen die bekwaam zijn op het vlak van oriëntatie en het beroepsleven;
- Zelfbedieningsdocumentatie over tewerkstelling, beroepen en opleidingen;
- Informatiezittingen, workshops en ontmoetingen die door of met een grote verscheidenheid aan partners uit alle openbare en private sectoren worden georganiseerd.

De Raad: Waarom een Beroepenpunt in Brussel oprichten?

Didier de Laveleye: Dit project berust op de vaststelling dat individuen tegenwoordig tijdens hun leven verschillende malen van projecten en beroepen veranderen. Dit leven wordt nu vaak gekenmerkt door verschillende overgangen, evoluties en omschakelingen tijdens de loopbaan. Dit is een opmerkelijke sociologische realiteit, die de betrokken overheidsdiensten voor nieuwe uitdagingen plaatst: voldoen aan de toegenomen behoeften aan levenslange opleiding, de steun voor het creëren van activiteiten gemakkelijker toegankelijk maken, mobiliteit stimuleren, de sleutelsectoren voor tewerkstelling en de opleidingen die naar deze sectoren leiden opwaarderen, enz. Dankzij de zesde Staatshervorming heeft Brussel van de tewerkstellings- en opleidingproblematiek een prioriteit gemaakt. Dit project, waartoe Actiris en Bruxelles Formation al jarenlang voornemens hadden, is dus op een natuurlijke wijze weer tevoorschijn gekomen. Deze beide openbare instellingen voor tewerkstelling en opleiding in Brussel hebben dus besloten om hun krachten te bundelen en om hun middelen onder elkaar te verdelen, teneinde de Brusselaars een uniek antwoord te kunnen bieden. Al vlug sloot VDAB Brussel zich bij hen aan, om zo een volledig tweetalige dienst aan te bieden.

De Raad: Tot wie richt het Beroepenpunt zich?

Didier de Laveleye: Het Beroepenpunt zal vrij en kosteloos toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, statuut, studieniveau of socio-professionele categorie.

Iedereen zal het dus vrij kunnen betreden om er gebruik te maken van de talloze documentaire en multimedia-middelen die er zich bevinden, en om er te genieten van een gesprek zonder afspraak met een adviseur die is gespecialiseerd in de materie die hen aanbelangt. Elkeen moet er een eerste antwoord kunnen vinden, ook al wil dit niet zeggen dat onze adviseurs in staat zullen zijn om alle antwoorden te geven. Het Beroepenpunt zal immers in de eerste plaats een volledige eerstelijnsruimte zijn.

Zo zullen, wanneer er zich meer complexe vragen stellen, bijvoorbeeld met betrekking tot oriëntatiekeuzes waarvoor de tussenkomst van een psycholoog is vereist of een grondige competentiebalans moet worden opgemaakt, de personen geleid worden naar de structuren die dergelijke diensten aanbieden. Op dezelfde wijze zullen wij u, wanneer u een bedrijf wil oprichten en u bijvoorbeeld specifieke begeleiding nodig heeft om uw businessplan op te stellen, informeren over

de operatoren die hierin zijn gespecialiseerd. Niettemin zal u voortaan bij het Beroepenpunt uw eerste antwoord ontvangen.

Anderzijds zullen wij er informatiezittingen, conferenties, workshops, activiteiten voor scholen, ontmoetingen met professionals, enz. organiseren. Dagelijks zullen wij een waaier aan activiteiten aanbieden, die tot doel zullen hebben om van het Beroepenpunt hét referentiepunt voor het beroepsleven in Brussel te maken.

■ ■ Het Beroepenpunt zal vrij en kosteloos toegankelijk zijn voor iedereen ■ ■

De Raad: Het Brusselse Beroepenpunt zal zich concentreren rond 5 thema's die met de grootste Brusselse uitdagingen overeenstemmen. Wat zijn deze thema's?

Didier de Laveleye: Het eerste thema betreft **de oriëntatie**. Het behelst de kwesties betreffende de steun voor oriëntatie in het algemeen, zowel voor jongeren die school lopen of verder studeren, als voor volwassenen die op zoek zijn naar een beroepsomschakeling. Het publiek zal dus adviseurs kunnen ontmoeten die in elk van deze materies zijn gespecialiseerd: gedetacheerden uit het onderwijs van de Federatie Wallonië-Brussel, de Leerwinkel⁽¹⁾, de Academische pool⁽²⁾, beroepsadviseurs, enz. Tevens zal men talloze documenten kunnen raadplegen, video's kunnen bekijken, beroepskeuzetesten afleggen, ... of deelnemen aan oriëntatie-

ondersteunende workshops of aan informatiezittingen over beroeps- en opleidingskeuzes.

Het tweede thema heeft betrekking op **studies** en **opleiding**. De adviezen die bij het Beroepenpunt zullen worden verstrekt, zullen aansluiten op wat er vandaag gebeurt bij Bf.Carrefour, dat aan de basis van dit project ligt en dat al een adviesdienst inzake opleidingen met verschillende partners is. In het Beroepenpunt zal dit partnerschap worden uitgebreid zodat alle doelgroepen worden bereikt, in de beide taalgemeenschappen, zowel in de beroepsopleiding, het alternerend leren of de sociale promotie, als in het verplicht en het hoger (universitair en niet-universitair) onderwijs.

Het derde thema is dat van **tewerkstelling**. Het Punt zal vrij adviezen aanbieden op het vlak van het zoeken naar werk en van het uitstippelen van een persoonlijke strategie voor het vinden van een baan. Deze dienst zal verschillen van wat er in de openbare tewerkstellingsdiensten en hun partners gebeurt (Agentschappen van Actiris, Missions locales, OCMW's, enz.) : de aangeboden diensten zullen voorafgaand aan deze instellingen optreden, hetzij om hen ernaartoe te leiden, hetzij om een bijkomende dienst te verleden buiten elke persoonlijke tenlasteneming om en in naleving van de anonimiteit. Dit punt is belangrijk, omdat een Beroepenpunt tot doel heeft om de gebruikers zelfstandig te maken en een plaats moet zijn waar iedereen zijn keuzes vrij kan komen ondersteunen, die steeds belangrijke keuzes zijn, zoals levenskeuzes en trajectkeuzes. Welnu, dit kan enkel gebeuren buiten elke verplichting en

controle om, d.w.z. in een context waarin er in de verhouding tussen de adviseur en zijn bezoeker geen enkele inzet is. Alle adviseurs die in het Beroepenpunt zullen worden ingezet, zullen zich ertoe verbinden om deze beginselen na te leven en om hun adviezen op een neutrale wijze en enkel in het belang van de gebruikers te verstrekken.

Het thema **"een eigen activiteit creëren"** stemt overeen met de dienst 1819 die par impulse brussels aanbiedt. Ook hier komt het erop aan om een eerste toegangsdeur te bieden. Het doel van een Beroepenpunt is om de toegang tot informatie en adviezen sterk te vereenvoudigen. De gebruiker moet dus nog geen ondernemerschapstraject hebben aangevat om zich tot deze pool te richten. In het uiterste geval kan hij zich afvragen waarom hij belangstelling voor dit thema vertoont, omdat hij het ter plaatse ontdekt door bijvoorbeeld een beschrijvende steekkaart van een beroep te raadplegen en erin te lezen dat dit beroep vaak onder zelfstandig statuut wordt uitgeoefend. Bezoekers die dit wensen zullen zich dus over dit statuut en de steun voor het creëren van een eigen onderneming kunnen informeren. Ze zullen adviezen en informatie krijgen over de diensten die ten behoeve van de Brusselse kandidaat ondernemers bestaan. Een aantal voorlichtings- en bewustmakingsactiviteiten, in samenhang met de partners van de 1819, zullen de aangeboden diensten vervolledigen.

Tot slot is het thema van **mobiliteit** een belangrijk punt. We weten dat de werkgelegenheid zich voornamelijk buiten Brussel

⁽¹⁾ De Leerwinkel van de vzw Tracé is een dienst voor informatie, oriëntatie en begeleiding op het vlak van de verschillende opleidingsmogelijkheden.

⁽²⁾ Deze Pool verenigt alle hogere onderwijsinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en heeft tot doel de samenhang van het hoger onderwijsaanbod van de aangesloten instellingen te bevorderen en te verzekeren.

bevindt. Men moet de Brusselaars dus ertoe aanzetten om belangstelling te vertonen voor tewerkstellingssegmenten die zich buiten hun stad bevinden. Bezoekers zullen nuttige informatie vinden wanneer ze in het kader van hun studies of het zoeken naar een stage of opleiding een mobiliteitsproject hebben. In dat opzicht zullen, gezien het Beroepenpunt tweetalig is, de links naar de opleidingsmogelijkheden van de andere taalgemeenschap worden versterkt. Dit thema zal meer bepaald dankzij de steun van de diensten van Actiris international⁽³⁾ en van Euroguidance⁽⁴⁾ in beweging worden gezet.

Om adviezen over deze 5 thema's te kunnen verstrekken, rekenen we vandaag op een twaalfstal partners⁽⁵⁾ die hun werknemers zullen mobiliseren en samen dit begeleidingsaanbod zullen organiseren.

De Raad: Wanneer zal het Beroepenpunt effectief worden ingesteld?

Didier de Laveleye: We hopen de werf aan het einde van het tweede semester te kunnen afwerken, maar we hebben voor het ogenblik nog geen officiële datum. Eerst en vooral moeten we de verschillende werkzaamheden en onze nieuwe website voltooien.

De Raad: Hoe zal uw nieuwe website eruit zien?

Didier de Laveleye: Onze website zal niet alleen het uitstalraam van het Beroepenpunt zijn, maar zal ook een oriëntatietool zijn, omdat hij alle informatie over beroepen, opleiding, onderwijs en tewerkstelling in de beide gemeenschappen en dus in de beide landstalen zal kruisen. Net zoals de VDAB heeft Bruxelles Formation ons zijn tool Dorifor ter beschikking gesteld, die de online catalogus inzake opleiding in Brussel is. Actiris heeft hetzelfde gedaan met IMT-B, dat zijn repertorium van beroepen en tewerkstelling in het Brussels Gewest is. Deze tools zullen allemaal binnen onze website worden verenigd. Andere samenwerkingen, met meer bepaald Onderwijskiezer (het repertorium van het onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap), zijn aan de gang.

Dit zal een primeur zijn in België. De gebruiker zal immers op één enkel punt het volledige aanbod inzake opleiding en onderwijs kunnen terugvinden dat aan een beroep is verbonden, ongeacht de studierichting of het vereiste studieniveau. Bovendien zal hij gelijktijdig toegang hebben tot de banen die in dit beroep beschikbaar zijn, evenals tot heel wat andere informatie (video's, getuigenissen, gerelateerde evenementen, enz.). Deze reusachtige werf werd anderhalf jaar geleden opgestart en zal ongetwijfeld in de toekomst nog heel wat evoluties doormaken.

■ ■ Het Punt zal vrij adviezen aanbieden, en dit in naleving van de anonimiteit ■ ■

⁽³⁾ Actiris International is de internationale dienst voor arbeidsbemiddeling van Actiris. Zijn hoofdplicht is om Brusselaars een baan of een stage te verschaffen in ondernemingen die in het buitenland zijn gevestigd.

⁽⁴⁾ Euroguidance is een Europees netwerk van nationale centra, dat door de Europese Commissie mee wordt gefinancierd om de Europese dimensie in studie- en loopbaanbegeleiding en mobiliteit te bevorderen.

⁽⁵⁾ Actiris, Bruxelles Formation, EFP/SFPME, Euroguidance, Federatie Wallonië-Brussel (Onderwijs en Sociale promotie), impulse.brussels, Leerwinkel Brussel, Phare, Pôle académique de Bruxelles, Siep, Tracé Brussel, VDAB Brussel, Werkwinkel Brussel en 1819.

De adviezen van de Raad

Uitgebracht tussen 24 november 2016 en 15 februari 2017

U kan de volledige adviezen raadplegen op onze website:

www.esr.brussels

RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDENBOUWKUNDE

A-2016-080-ESR

Ontwerp van BBP Universitaire campus van de gemeente Elsene. 24 november 2016

A-2016-088-ESR

Voorontwerp van besluit betreffende de Stadsvernieuwingscontracten tot uitvoering van de ordonnantie houdende organisatie van de stadsherwaardering. 24 november 2016

ECONOMIE

A-2016-079-ESR

Voorontwerp van ordonnantie betreffende de gewestbelasting op de inrichtingen van toeristisch logies. 7 november 2016, bekrachtigd door de Plenaire zitting van 24 november 2016

A-2016-082-ESR

Voorontwerp van ordonnantie houdende oprichting van het Gewestelijk Agentschap voor ondernemen en handel. 24 november 2016

A-2016-095-ESR

Voorontwerp van ordonnantie tot harmonisering van de procedures met betrekking tot de administratieve geldboeten inzake de reisagentschappen en de toeristische logies. 22 december 2016

A-2017-005-ESR

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het Multilateraal Akkoord tussen bevoegde autoriteiten betreffende de automatische uitwisseling van inlichtingen inzake financiële rekeningen, ondertekend te Berlijn op 29 oktober 2014. 16 februari 2017

GELIJKE KANSEN

A-2016-092-ESR

Bijdrage betreffende de nieuwe aanvullende maatregelen inzake diversiteit en de bestrijding van discriminatie bij aanwerving. Aangenomen door de Uitgebreide Raad van Bestuur op 24 november 2016

A-2016-100-ESR

Nieuwe aanvullende maatregelen inzake diversiteit en de strijd tegen discriminatie bij aanwerving. 22 december 2017

TEWERKSTELLING/OPLEIDING

A-2016-084-ESR

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de controle van de beschikbaarheid van de werkzoekenden wonende op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 24 november 2016

A-2016-101-ESR

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen en het voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 betreffende het opleidingsfonds dienstencheques. 22 december 2016

A-2016-102-ESR

Bijdrage betreffende het voorontwerp van ordonnantie betreffende de tewerkstellingssteun in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Aangenomen door de Raad van Bestuur op 5 december 2016

A-2017-001-ESR

Voorontwerp van ordonnantie betreffende de tewerkstellingssteun in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 19 januari 2017

LEEFMILIEU

A-2016-081-ESR

Ontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende het bodemattest. 24 november 2016

A-2016-083-ESR

Initiatiefadvies betreffende het Gewestelijk Plan voor Circulaire Economie (GPCE). 24 november 2016

A-2016-085-ESR

Voorontwerp van ministerieel besluit tot vaststelling van het model van het EPB-certificaat voor de EPB-wooneenheden en de tertiaire eenheden. 24 november 2016

A-2016-086-ESR

Voorontwerp van ministerieel besluit tot wijziging van het ministerieel besluit van 6 mei 2014 houdende uitvoering van bijlagen V, IX en X van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 december 2007 tot vaststelling van de eisen op het vlak van de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen. 24 november 2016

A-2016-087-ESR

Voorontwerp van ministerieel besluit tot bepaling van de inhoud van bijscholing en tot opstelling van het centraal examen voor de EPB-certificatoren. 24 november 2016

A-2016-089-ESR

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met de wijzigingen van het Verdrag van Espoo inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband, aangenomen in Sofia (Bulgarije) op 27 februari 2001 en in Cavtat (Kroatië) op 4 juni 2004. 24 november 2016

A-2016-090-ESR

Voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het Protocol betreffende strategische milieueffectrapportage bij het Verdrag van Espoo van 25 februari 1991 inzake milieueffectrapportage in grensoverschrijdend verband, op 21 mei 2003 aangenomen in Kiev (Oekraïne). 24 november 2016

A-2016-093-ESR

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot opstelling van een kader voor het waterbeleid, de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de ordonnantie van 8 september 1994 houdende oprichting van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 22 december 2016

A-2016-094-ESR

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 30 april 2003 betreffende havenontvangstvoorzieningen voor scheepsafval en ladingsresiduen. 22 december 2016

A-2016-099-ESR

Kadertekst Nationale strategie Duurzame ontwikkeling. 22 december 2016

A-2017-003-ESR

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot wijziging van diverse besluiten betreffende de luchtkwaliteit. 16 februari 2017

A-2017-004-ESR

Ontwerp van Belgisch Nationaal Adaptatieplan 2016-2020. 16 februari 2017

EUROPA/INTERNATIONAAL**A-2016-091-ESR**

Goedkeuring van internationale verdragen - Verdragen en protocollen tot het vermijden van dubbele belasting: (1) Protocol Malta, (2) Protocol Griekenland, (3) TIEA Rwanda, (4) Akkoord Macedonië, (5) Protocol Vietnam, (6) TIEA Bermuda, (7) Protocol Turkije, (8) Akkoord Uruguay, (9) Protocol Mexico, (10) TIEA Jersey, (11) Protocol Verenigd Koninkrijk, (12) Avenant Zwitserland, (13) Protocol Ierland, (14) Protocol Polen, (15) Protocol Spanje, (16) Akkoord Noorwegen, (17) TIEA Aruba, (18) TIEA Guernsey, (19) TIEA Caymaneilanden, (20) Protocol Oezbekistan, (21) Akkoord en Protocol Qatar. 24 november 2016

HUISVESTING**A-2016-097-ESR**

Voorontwerp van uitvoeringsbesluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot invoering van een rooster van indicatieve huurprijzen. 22 december 2016

MOBILITEIT**A-2016-096-ESR**

Voorontwerp van besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de bedrijfsvervoerplannen. 22 december 2016

A-2016-098-ESR

Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 22 november 1990 betreffende de organisatie van het openbaar vervoer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. 22 december 2016

MOBILITEIT - LEEFMILIEU**A-2017-002-ESR**

Initiatiefadvies betreffende de vluchten boven het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Uitgebracht door de Raad van Bestuur op 15 februari 2017

Interview met de Heer Jean-Olivier Collinet

Een eigen job creëren in Brussel: het voorbeeld van de vzw JobYourself in Brussel

Jean-Olivier Collinet is Afgevaardigd bestuurder van de activiteitencoöperaties van JobYourself.

De Raad: Kunt u JobYourself voorstellen?

Jean-Olivier Collinet:

JobYourself werd in 2008 opgestart en biedt werkzoekenden en OCMW-uitkeringsgerechtigden de mogelijkheid om hun ondernemingsproject te ontwikkelen en te testen in de gestructureerde en veilige omgeving van één van zijn drie activiteitencoöperaties: Baticrea, Bruxelles-Emergences en DEBUuT. Wij bieden kandidaat-ondernemers een voorbereidende fase die 6 maanden duurt, en een begeleidende fase die 18 maanden duurt en die hen de mogelijkheid biedt om hun project op ware grootte te testen. Deze laatste fase vereist een vrijstelling van Actiris van 18 maanden, waarvan men eenmaal in zijn leven gebruik kan maken. Na anderhalf jaar testactiviteiten hebben kandidaat-ondernemers een duidelijke kijk op de rentabiliteit van hun project, alsook op hun ondernemingsvermogens, om zo de beslissing te nemen om al dan niet van start te gaan. Sinds de oprichting van onze coöperaties en onze vzw hebben al meer dan 500 personen deze test afgelegd.

■ **Wij bieden werkzoekenden en OCMW-uitkeringsgerechtigden de mogelijkheid om hun ondernemingsproject in een gestructureerde en veilige omgeving te ontwikkelen en te testen** ■

De Raad: Wat is een activiteitencoöperatie?

Jean-Olivier Collinet:

Omkaderd door een federale wet zijn activiteitencoöperaties ondernemingen van de sociale economie die werkzoekenden of OCMW-uitkeringsgerechtigden de mogelijkheid bieden om hun eigen baan te creëren. Ze bieden kandidaat-ondernemers alle instrumenten om als zelfstandigen te functioneren, door hen meer bepaald toe te laten om hun BTW-nummer te gebruiken om hun klanten te factureren. Ze moeten dus niet van statuut veranderen en kunnen hun rechten en sociale uitkeringen behouden. De financiële risico's zijn minimaal en zo kunnen ze in alle sereniteit ondernemen en terzelfder tijd van een basisinkomen genieten om hun eigen baan te creëren.

Bij JobYourself kunnen de kandidaten gebruik maken van een boekhoudkundige dienst en van andere structuren die het ondernemerschap ondersteunen. Een team van bedrijfscoaches begeleidt hen stap voor stap bij de ontwikkeling van hun project, totdat ze hun autonomie bereiken. De activiteitencoöperaties zijn sinds 10 jaar in het Brussels Gewest gevestigd en hebben ongeveer 500 personen in staat gesteld om hun ondernemingsproject te evalueren en om hun plaats in het bedrijfsleven te vinden. Tegen 2021 streven ze, samen met de partners voor het creëren van een eigen job, naar de doelstelling om 10 000 werkzoekenden bij het creëren van hun job te begeleiden.

De Raad: Aan welke behoeften beantwoordt u?

Jean-Olivier Collinet: Wij helpen personen die vaak lager geschoold zijn, die soms niet alle vaardigheden hebben, die bijvoorbeeld een burn-out hebben meegemaakt of die verschillende moeilijkheden ondervinden. Gedurende een periode van 18 maanden bieden wij hen de mogelijkheid om hun geluk te proberen en zelfvertrouwen op te doen, zodat ze financieel onafhankelijk kunnen worden.

De Raad: Welke vormen van begeleiding biedt u deze nieuwe ondernemers aan?

Jean-Olivier Collinet: Wij bieden hen een begeleiding in twee fasen aan. Eerst en vooral is er een voorbereidende fase, die tot maximaal 6 maanden kan duren. Wij werken hier met het *business model stramien* dat een zeer ludiek ondernemingsinstrument is. Tijdens deze periode zullen de kandidaten allerlei bedrijfsvaardigheden verwerven, persoonlijk of voor hun project.

Eens hun project is uitgewerkt en ze zich klaar voelen, gaan ze in testfase die 18 maanden duurt. Tijdens deze testperiode produceren, verkopen en factureren de kandidaten als echte zelfstandigen.

De Raad: Wat zijn de voordelen om zich in een activiteitencoöperatie zoals de uwe te integreren?

Jean-Olivier Collinet: Het grootste voordeel is dat men kan genieten van een veilige omgeving, wat van het allergrootste belang is wanneer men zijn geluk in de bedrijfsweld wil beproeven. Tevens bieden wij kandidaat-ondernemers een specifieke begeleiding aan, wat belangrijk is wanneer men met zijn project wenst op te starten. Ook werken wij veel rond zelfvertrouwen en groepsgevoel. De kandidaat staat niet alleen, omdat we veel in groepjes werken. Vervolgens kan hij zich voor 100% aan zijn project wijden, omdat wij ons in eerste instantie over zijn boekhouding en het volledige administratieve luik ontfermen. Ook hiervoor sensibiliseren wij hem, opdat aan het einde van de 18 maanden zijn project leefbaar zou zijn.

De Raad: Wat zijn de voorwaarden om zich bij JobYourself aan te sluiten?

Jean-Olivier Collinet: Men moet willen ondernemen en een project hebben, de noodzakelijke vaardigheden en ervaring hebben om zijn beroep uit te oefenen en, zo nodig, over de toegang tot het beroep en het beheer beschikken (of deze vóór het einde van onze begeleiding verwerven). Vanuit een wettelijk oogpunt moet men volledige werkloze of OCMW-uitkeringsgerechtigde zijn, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wonen of er zijn toekomstige activiteit opstarten.

■ **De activiteitencoöperaties hebben ongeveer 500 personen in staat gesteld om hun ondernemingsproject te evalueren en om hun plaats in het bedrijfsleven te vinden** ■

Antoine Struelens en zijn project Molenbike

Antoine Struelens is ondernemer en oprichter van Molenbike. Hij heeft zijn project binnen de activiteitencoöperatie JobYourself ontwikkeld.

De Raad: Kunt u ons 'Molenbike' voorstellen?

Antoine Struelens:

Molenbike biedt verschillende fietsdiensten in Brussel aan: Brussels Bike Messenger, een goederenvervoersdienst, Booze Bike, die ambachtelijke bieren aan huis levert en Brussels Tours, die geleide bezoeken en een fietsshuttle- of fietstaxidienst aanbiedt. De vierde dienst is de dienst 'onderzoek en ontwikkeling', die meer op mobiliteit en fietsbegeleiding is gericht. Deze is in de andere diensten geïntegreerd, maar omhelst projecten op langere termijn.

De Raad: Welke balans maakt u van uw begeleiding binnen JobYourself op?

Antoine Struelens: Momenteel ben ik sinds iets meer dan een jaar in testfase en nog gedurende 6 maanden in begeleiding. Deze ervaring is voor mij echt gunstig geweest en heeft het mij toegelaten om mijn project te omkaderen. Zonder dit was ik niet in staat geweest om mij onmiddellijk als zelfstandige te vestigen, omdat mijn activiteit in verschillende fasen werd ontwikkeld. Mijn balans is uitermate positief, zowel op het vlak van vorming, coaching, begeleiding, enz.

De Raad: Welke raad zou u iemand geven die zijn geluk bij het creëren van zijn eigen onderneming wil beproeven?

Antoine Struelens: Indien iemand hiertoe de gelegenheid heeft, dan zou ik hem aanraden om een beroep te doen op een activiteitencoöperatie, zoals JobYourself. Tevens zou ik hem zeggen om goed na te denken over wat hij wil doen alvorens van start te gaan en om de zaken niet te groot te zien.

Interview met de heer Xavier Dehaibe

Toename van de bevolking, uitbreiding van de gezinnen en woongelegenheden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Xavier Dehaibe is verantwoordelijk voor de cel Grondgebied en Bevolking van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA), dat vandaag een directie is van perspective.brussels.

De Raad: Sedert het midden van de jaren '90 en in tegenstelling tot de twee andere gewesten, worden de Brusselse huishoudens elk jaar groter. Wat zijn de redenen hiervan?

Xavier Dehaibe: De variatie in de omvang van de huishoudens kan met twee oorzaken in verband worden gebracht : een wijziging van de structuur van de bevolking per leeftijd en geslacht, evenals een wijziging van het samenlevingsgedrag. Al naargelang onze leeftijd leven wij in gezinnen met een verschillende omvang. De meeste kinderen leven immers in een nogal groot gezin met hun ouders, broers en zussen. Onmiddellijk na het familiaal cocon te hebben verlaten, of na 60 jaar, leven personen over het algemeen in kleinere gezinnen. Een verjonging van de bevolking, zoals het Brussels gewest deze vandaag kent, vertoont dan ook de neiging om met een uitbreiding van de gezinnen gepaard te gaan, vooral indien deze door een toename van het aantal personen jonger dan 18 jaar gekenmerkt wordt.

Wat betreft het samenlevingsgedrag, kan elke wijziging van de manier waarop personen samenwonen een impact hebben op de gemiddelde omvang van de huishoudens. Zo veroorzaakt de toename van het aantal scheidingen een stijging van

het aantal alleenstaanden. Immers, in plaats van samen te blijven en één gezin te vormen, gaan deze personen er twee vormen, althans tijdens een eerste periode.

Het feit dat jongeren later het familienest verlaten zal eveneens van invloed zijn op de gemiddelde omvang van deze gezinnen. Immers, de gezinnen van ouders met kinderen zullen langer bestaan. Wat betreft het Brussels gewest, noteert men bijvoorbeeld dat senioren vandaag langer leven in grotere gezinnen dan pakweg 15 jaar geleden. Concreet kan men ervan uitgaan dat zij langer een koppel vormen. Ook dat draagt bij tot de toename van de gemiddelde omvang van de Brusselse huishoudens.

De Raad: Hoeveel inwoners telt een Brussels gezin gemiddeld?

Xavier Dehaibe: De omvang van de Brusselse gezinnen bedraagt gemiddeld 2,15 personen per privaat huishouden. Ook al neemt dit cijfer nog toe, toch blijft het nog altijd lager dan de samenstelling van de Vlaamse en Waalse gezinnen die dan weer de tendens vertonen om te stagneren of licht te verminderen.

■ **De gemiddelde omvang van de Brusselse huishoudens bedraagt 2,15 personen per privaat huishouden** ■

De Raad: Bijna de helft van de Brusselse huishoudens zijn huishoudens van één persoon (46,7 % op 1 januari 2015) terwijl dit percentage slechts 34,2 % bedraagt voor België. Hoe is dit te verklaren?

Xavier Dehaibe: Alleenstaanden zijn inderdaad heel wat talrijker in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan in de rest van het land. Hierbij dient wel opgemerkt dat het aandeel van de alleenstaanden enigszins kleiner wordt in het Gewest. Toch verklaart dit aanzienlijke aandeel vanuit numeriek oogpunt waarom de gemiddelde omvang van de Brusselse gezinnen kleiner is dan in het Waalse of Vlaamse gewest.

De oorzaak voor deze hoge verhouding ligt in de stadsfuncties. De centrale gemeenten, zoals Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis of de Stad Brussel trekken immers meer bepaalde bevolkingsgroepen aan die er hun studies komen voltooien of interesse hebben voor bepaalde stedelijke voorzieningen, zoals de aanwezigheid van een cultureel aanbod, restaurants, cafés, enz. Op deze leeftijd waarderen deze personen deze stedelijke voorzieningen. Maar wanneer zij een gezin stichten en kinderen hebben, dan kan het zijn dat zij ervoor kiezen om het Gewest te verlaten of van gemeente te veranderen. Op dat ogenblik gaan zij deze stedelijke voorzieningen anders beschouwen.

Ook de gemeenten van de tweede kroon tellen heel wat alleenstaanden, maar daar betreft het waarschijnlijk bejaarden. In dit opzicht onderscheidt Brussel zich op het eerste zicht niet van de twee andere gewesten.

De Raad: De huishoudens met meerdere personen nemen in aantal en percentage toe te Brussel. Wat kan u ons hierover zeggen?

Xavier Dehaibe: Het klopt dat het aantal gezinnen van 3, 4 en 5 personen nogal sterk toeneemt in het Brussels gewest. Ook dit is een teken van de verjonging van het Gewest en van een toename van het aantal kinderen. Vanuit proportioneel oogpunt zijn het immers de personen jonger dan 18 jaar waarvan het

aantal tijdens de laatste 15 jaar is toegenomen. Zij leven vaak in gezinnen met broers en zusters, wat de stijging van het aantal gezinnen met 3, 4 en 5 personen verklaart.

De Raad: Welke conclusies heeft uw studie opgeleverd?

Xavier Dehaibe: Deze presentatie is met name gebaseerd op drie studies van het BISA⁽¹⁾. Het is belangrijk om rekening te houden met het feit dat de komende toename van de bevolking in het Brussels gewest niet homogeen is vanuit geografisch oogpunt. Tijdens de 10 komende jaren zouden het zuiden en oosten van het Gewest een kleinere bevolkingstoename moeten kennen dan het noorden en oosten waar de bevolking sneller zal toenemen.

■ **Alleenstaanden zijn inderdaad een stuk talrijker in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan in de rest van het land** ■

De bevolkingstoename is bovendien niet mechanisch gekoppeld aan de uitbreiding van de gezinnen. De organisatie van de bevolking in huishoudens hangt niet enkel af van de demografische toename maar eveneens van de structuur per leeftijd en geslacht, en van het samenlevingsgedrag. Tot slot ontbreekt het ons aan een aantal gegevens inzake huisvesting, met name wat betreft de huidige toestand van het woonpark. Dit vraagstuk wordt onderzocht bij perspective.brussels, en bijgevolg door het BISA.

De opdrachten van citydev.brussels

Nicolas Joschko is directeur-generaal van de dienst Stadsvernieuwing bij Citydev. De Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (GOMB) is een publiekrechtelijke pararegionale instelling die in 1974 werd opgericht. Voortaan gebruikt de GOMB in haar communicatie de naam citydev.brussels.

De Raad: Wat zijn de opdrachten van citydev.brussels?

Nicolas Joschko: citydev.brussels is belast met de stedenbouwkundige ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Hiertoe heeft het Gewest aan citydev.brussels drie complementaire opdrachten toevertrouwd:

1. Bedrijfsruimten creëren (economische expansie)

De opdracht van citydev.brussels bestaat erin, de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te steunen. Haar activiteiten richten zich voornamelijk op onthaalinfrastructuur voor bedrijven, onder meer industriële en wetenschappelijke bedrijfsparken, KMO-parken en bedrijfsgebouwen.

2. Voor iedereen betaalbare woningen bouwen (stadsvernieuwing)

De stadsvernieuwingsopdracht van citydev.brussels bestaat in de

constructie van nieuwbouwwoningen voor bewoners met een middeninkomen in wijken waar te weinig in woonprojecten wordt geïnvesteerd. Het is de bedoeling om bewoners in het Brussels gewest te houden of er nieuwe aan te trekken. De verschillende woonprojecten worden gerealiseerd via een partnerschap tussen de publieke en de private sector. In iets minder dan 30 jaar heeft citydev.brussels ongeveer 3.700 geconventioneerde woningen gebouwd en gecommmercialiseerd, en er staan 1.500 woningen op stapel voor de 7 volgende jaren. Behalve geconventioneerde woningen omvatten bepaalde projecten tevens vrije woningen, sociale woningen opgetrokken voor rekening van de BGHM en studentenwoningen. De beheersovereenkomst voorziet de bouw van 1.000 geconventioneerde woningen over de periode 2013-2018. We zullen deze doelstelling waarschijnlijk overschrijden, en zullen bovendien tijdens deze periode +/- 260 sociale woningen en +/- 300 studentenwoningen in het kader van verschillende projecten verwezenlijken.

3. Woningen en bedrijven verenigen in dezelfde wijk (gemengde projecten)

Deze opdracht moet citydev.brussels in staat stellen om als gewestelijk operator complexe projecten te verwezenlijken die de productie van diverse soorten woningen, bedrijfsruimten, handelszaken, basisinfrastructuur (wegen, riolering ...), openbare ruimten, collectieve voorzieningen en alles wat het weefsel van een stad of wijk kan herstellen of er een nieuwe dynamiek kan brengen, verenigen.

De opdrachten, de bevoegdheden en de werking van citydev.brussels werden vastgelegd in de ordonnantie van 20 mei 1999 betreffende de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (publicatie in het Belgisch Staatsblad op 29 juli 1999), de statuten van de instelling (publicatie in het Belgisch Staatsblad op 5 februari 2000) en de beheersovereenkomst die werd ondertekend op 16 oktober 2013.

⁽¹⁾ 1. BISA. SIERENS, Astrid, 2016. De uitbreiding van de Brusselse gezinnen, Focus BISA nr. 13.

2. BISA. DEHAIBE, Xavier, HERMIA, Jean-Pierre, LAINE, Benoît en ROMAIN, Astrid, 2016. Brusselse gemeentelijke bevolkingsprojecties 2015-2025. Cahiers BISA nr. 6. Brussel : Uitgaven IRIS.

3. BISA. HERMIA, Jean-Pierre, 2016. Demografische barometer 2016 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, Focus BISA nr. 16.

Nieuws in het kort

Jobkwaliteit in België in 2015

Analyse aan de hand van de European Working Conditions Survey

Sinds 1990 wordt er in opdracht van EUROFOUND⁽¹⁾ elke vijf jaar een enquête afgenomen die peilt naar de arbeidsomstandigheden bij werknemers en zelfstandigen in de Europese Unie. Voor de meest recente enquête van 2015 vond de bevraging plaats bij ongeveer 43.850 werknemers en zelfstandigen werkzaam in de 28 EU-lidstaten, de 5 kandidaat-EU-lidstaten⁽²⁾, evenals in Zwitserland en Noorwegen.

Voor België werden ongeveer 2.500 respondenten bevrraagd. De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid gaf de opdracht aan een team van academici van de KUL, de ULg, de VUB en de FTU-Namur om de gevolgen van de arbeidsomstandigheden in België te analyseren.

In het algemeen stellen de onderzoekers een positieve evolutie vast in de jobkwaliteit van werknemers en zelfstandigen tussen 2010 en 2015, op basis van de analyse van 22 jobkenmerken. Wel doen er zich bij een aantal specifieke groepen van werknemers tendensen voor die afwijken van de gemiddelde jobkwaliteit, m.n. bij de jongste en oudste werknemers, werknemers met een diploma lager secundair onderwijs, werknemers met een masterdiploma en

landbouwers.

Het welzijn van de werknemers en zelfstandigen wordt eveneens tegen het licht gehouden aan de hand van 9 indicatoren. Bij de werknemers merken de onderzoekers in het algemeen een daling op in het gevoel van arbeidsmarktzekerheid en de algemene en mentale gezondheid-slaapkwaliteit. Opnieuw vertonen een aantal specifieke groepen andere tendensen dan het gemiddelde. Zelfstandigen tonen zich meer tevreden over hun job.

Ten slotte worden de Belgische werknemers in het onderzoek naar de arbeidsomstandigheden opgedeeld in 6 jobtypes⁽³⁾. De werknemers uit de twee eerste categorieën (34% van de werknemers) ervaren hun jobkwaliteit als goed tot uitstekend. Ook de werknemers uit de categorieën drie en vier (38%) hebben in het algemeen een gunstig beeld van hun job. Daarentegen ervaren de werknemers uit de laatste categorieën – in het bijzonder werknemers met een laagwaardig werk – hun jobkwaliteit als negatief.

Mixity.brussels 2017

Met de slogan "mixity" zal het jaar 2017 het jaar van de diversiteit in Brussel zijn. MIXITY.brussels is een grootschalig project naar alle burgers en bezoekers van het Brussels Gewest toe. Het werd door Ministers van vier Belgische overheden harmonieus in gang gezet : het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Federatie Wallonië-Brussel, de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie.

Van januari tot december 2017 zal visit.brussels heel wat Brusselse projecten coördineren en op de voorgrond plaatsen, in actieve samenwerking met de Brusselse culturele en sociaal-culturele kringen. Het is ook de bedoeling om de bevolking hieraan te laten deelnemen.

Voor meer informatie betreffende de evenementen die zullen worden georganiseerd, kunt u terecht op de website www.visitbrussels.be.

⁽¹⁾ De Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden.

⁽²⁾ Albanië, de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Montenegro, Servië en Turkije.

⁽³⁾ (1) verzadigd werk; (2) evenwichtig werk; (3) omkaderd werk; (4) werk met beperkte omkadering en ontwikkelingskansen; (5) zwaar repetitief en flexibel werk en (6) laagwaardig werk.

Publicaties

Demografische vooruitzichten 2016-2060 - Bevolking en huishoudens

Het Federaal Planbureau heeft zopas de demografische vooruitzichten gepubliceerd, die de evolutie van de bevolking en de huishoudens in België van 2016 tot 2060 tonen. Dit document presenteert eerst het scenario dat werd gebruikt om deze vooruitzichten op te stellen. Vervolgens worden de belangrijkste resultaten voor België, de Gewesten en de arrondissementen voorgesteld

Volgens deze vooruitzichten is in elk van de drie Gewesten de geprojecteerde bevolkingsgroei tot 2060 positief, maar lager dan de groei die tijdens de laatste drie decennia werd waargenomen. De Brusselse bevolkingsgroei (+28 % tussen 2016 en 2060) is dubbel zo groot als deze die in de andere Gewesten wordt verwacht (+14 % tussen 2016 en 2060).

Dit document kan worden geraadpleegd op de website van het Federaal Planbureau (www.plan.be), in de rubriek "Publicaties".

Analyse van de tewerkstelling en van de knelpuntberoepen in Brussels grootstedelijk gebied

Het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid heeft in zijn laatste studie "Analyse van de tewerkstelling en van de knelpuntberoepen in het Brussels grootstedelijk gebied" (december 2016) een grondige analyse gemaakt van de tewerkstellingsopportuniteiten in de periferie voor de Brusselaars.

Het eerste luik van deze analyse onderzoekt een aantal sociaaleconomische kenmerken van het Brussels grootstedelijk gebied. Het tweede luik buigt zich dan weer over de knelpuntberoepen in dit gebied.

Deze analyse wordt voorgesteld vanuit de invalshoek van het Brussels Gewest om zo de opportuniteiten die de Brusselse werkzoekenden worden geboden, duidelijk tot uiting te brengen.

De studie is beschikbaar op de website van het Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid (www.actiris.be), in de rubriek "Publicaties en studies".

Het Tijdschrift van de Raad

Maart 2017 – n° 22

Periodieke publicatie van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

ESRBHG

Bischoffsheimlaan 26
1000 Brussel
02/205 68 68
02/502 39 54
cesr@esr.brussels

Verantwoordelijke uitgever:

Joëlle Delfosse

Lay-out en druk:

IPM printing nv - Ganshoren

Illustraties:

Omslag: Shutterstock
Dossier: p.5 et 9: Shutterstock, p.10, 11 et 12: copyright BI&E
Focus: p.17 :Shutterstock
De debatten van de Raad: p.20: beroepenpunten.brussels, p.23: ASBL JobYourself in Brussel vzw
Nieuws in het kort: p.27: visitbrussels

Redactiecomité:

In de kijker, Volgende Debatten van de Raad: Siham Chaouch
Dossier: Julie Millan en Siham Chaouch
Focus: Mahdi Amranijai, Daan Capiou en Siham Chaouch
De adviezen van de Raad: Xavier Duby
De debatten van de Raad: Siham Chaouch
Nieuws in het kort: Joris Van Schepdael en Siham Chaouch
Publicaties: Siham Chaouch
Vertaling: Rik Duynslager en Eric Vanderheyden

Dank aan:

Brussel Invest & Export voor hun medewerking bij de opstelling van het Dossier en voor de verstrekte inlichtingen.

Jean-Olivier Collinet, Xavier Dehaibe, Didier de Laveye, François De Vrije en Bénédicte Wilders voor de interviews

